

Kontrolrapporten for 2012

Kontrol af den europæiske Blomst og den nordiske Svane

”Der er ingen tvivl om at vores licenshavere overordnet set er glade for at der gennemføres kontrol. De synes, at det er vigtigt for mærkernes troværdighed.”

Citat af kontrolchef Trine Pedersen; Miljømærkning Danmark

Indhold:

INTRODUKTION

- Om kontrolrapporten
- Opsummering af resultater

REGLER OG PROCEDURER FOR KONTROLARBEJDET

- Hvordan foregår kontrol og overvågning af Blomsten og Svanen?
- Eksempler på overtrædelser
- Kontrol og overvågning i 2012 og tidligere år

INTRODUKTION

Om kontrolrapporten

Miljømærkning Danmark (MMD) udgiver en gang årligt *kontrolrapporten*, der er en afrapportering af det arbejde der løbende foregår som del af Miljømærkningens opgave¹ med at kontrollere de to mærker. Opgaven består mere præcist i:

- en kontrol af hvorvidt produkter med licens overholder de krav, der er fastsat i kriterierne² for den aktuelle produktgruppe
- en overvågning af, hvordan mærkerne anvendes til markedsføring

Den sidstnævnte type kontrol foretager MMD dels af de virksomheder, der har opnået retten (dvs. fået licens) til at anvende et miljømærke og dels af detailhandel og andre forhandlers anvendelse af mærkerne i marketingmaterialer o.lign.

Rapporten beskriver resultaterne af kontrolarbejdet i 2012 set i forhold til resultaterne fra de foregående år og sammenholdt med udviklingen i miljømærkningen generelt.

¹ MMD har opgaven for det danske miljøministerium.

² Kriterierne for et produktområde er de krav, der skal opfyldes for at kunne få en licens; de er besluttet af det nordiske hhv. det europæiske Miljømærkenævn.

Opsummering

Miljømærkning Danmark har i de seneste år oplevet en stor vækst i såvel omsætning af miljømærkede produkter som antallet af produkter på hylderne. I 2007 var der 3459 produkter og i 2012 var der 7173 produkter med en Blomst eller et Svanemærke på. Denne stigning har i sagens natur også betydet et øget kontrolarbejde. Antallet af virksomheder der er blevet kontrolleret er derfor steget støt fra 101 i 2007 til 142 i 2012. Der er i alt omkring 500 virksomheder, der har miljømærkede produkter på www.ecolabel.dk. Miljømærkning Danmark har tildelt licenserne til omkring 330 af virksomhederne. 44% af virksomhederne med dansk licens er kontrolleret i efterkontrollen 2012.

Resultater af efterkontrollen

I 2012 blev der hos én licenshaver³ fundet så alvorlige overtrædelser af kravene, at to licenser blev inddraget. Overtrædelserne var følgende:

- manglende overholdelse af kravgrænse for biocid,
- manglende dokumentation for nye råvarer, så Miljømærkning ikke kunne kontrollere overholdelse af krav,
- væsentlige forskelle mellem godkendte recepter og de recepter, der er produceret efter.

Licenshaveren kunne ikke inden for den fastsatte tidsramme redegøre for overholdelse af krav, hvorfor licensen blev inddraget.

Der blev desuden fundet en række mindre overtrædelser af reglerne. Typiske overtrædelser var:

- at mængden af en råvare er ændret uden, at virksomheden har søgt om godkendelse af ændringen,
- at en råvare allerede er anvendt i produktionen, før den er godkendt til brug i produktionen af den miljømærkede vare,
- manglende årsopgørelse af ressourceforbrug (f.eks. forbrug af kemikalier, papir og energi) for det foregående år,
- anvendelse af ikke tilladte kemikalier i serviceydelser.

Efterfølgende er alle disse mindre observerede overtrædelser bragt i orden og forholdene godkendt af MMD. I ingen af disse tilfælde har overtrædelserne været af en karakter, der har ført til inddragelse af licens eller politianmeldelse.

Resultater af markedsovervågningen

I 2012 var ingen af overtrædelserne i markedsovervågningen af en så alvorlig karakter, at det medførte politianmeldelse. I 2012 var der specielt fokus på rengøringstjenester, og der blev fundet 10 overtrædelser, hvor Blomsten og

Svanen blev brugt til generel profilering af serviceydelsen, selvom det kun var nogle få af de anvendte rengøringsmidler, der var miljømærkede.

REGLER OG PROCEDURER FOR KONTROLARBEJDET

Hvordan forgår kontrollem og overvågningen af Blomsten og Svanen?

Miljømærkning Danmarks opgaver med kontrol har hjemmel i bekendtgørelsen om administration af det nordiske og europæiske miljømærke

§ 6. Miljømærkning Danmark har til opgave, at..

- 8) kontrollere licens- eller registreringshavers opfyldelse af de gældende kriterier og anvendelsesbetingelser, herunder inddragelse af licens eller registrering til anvendelse af det europæiske og det nordiske miljømærke,
- 9) overvåge og reagere overfor ulovlig anvendelse af det europæiske og det nordiske miljømærke, jf. bekg. 447/2010.

Miljømærkning Danmark udfører forskellige former for kontrolarbejde:

- Kontrol i forbindelse med tildeling af licens
- Løbende kontrol af virksomheders produktion
- Løbende kontrol af brugen af miljømærkerne i markedsføring

Kontrol ved tildeling af licens

Miljømærkning Danmark besøger altid virksomhederne, før de får licens – i form af et såkaldt *kontrolbesøg*. Formålet med dette besøg er bl.a. at sikre, at virksomheden har en form for kvalitetsstyringssystem. Systemet er med til at sikre, at virksomheden i den daglige drift overholder kravene i det pågældende kriteriesæt.

Løbende kontrol af produktionen

I den løbende årlige opfølgning foretages der stikprøver blandt de virksomheder, der har licens – såkaldt *efterkontrol*. Omfanget af dette arbejde er på et niveau, der sikrer, at alle virksomheder bliver kontrolleret mindst én gang inden for den periode, deres licens gælder.

Efterkontrollen kan foretages på flere måder:

- MMD aflægger kontrolbesøg på virksomheden
- MMD gennemgår produktionsspecifikationer tilsendt fra virksomheden.
- MMD gennemgår opgørelser for f.eks. virksomhedens ressourceforbrug tilsendt fra virksomheden

- MMD gennemgår på ny virksomhedens rutiner for produktion og kvalitetssikring.
- MMD tester miljømærkede produkter der er indkøbt til formålet; f.eks. for indhold af ikke tilladte stoffer

Markedsovervågning af anvendelsen af mærkerne

Miljømærkning Danmark foretager også en systematisk overvågning af anvendelsen af miljømærkerne på hjemmesider, i reklamematerialer og andre marketingsmaterialer. Denne kontrol kaldes for *markedsovervågning*, og foregår både af licenshavere og forhandlere og stikprøvevis i tilbudsaviser o.l. I det enkelte år kan fokus være på en bestemt branche – eller hos tidligere licenshavere, (for at kontrollere, at disse virksomheder ikke fortsætter med at anvende mærkerne).

Herudover tager Miljømærkning Danmark sig af henvendelser fra virksomheder og privatpersoner som har mistanke om misbrug af miljømærkerne. (F.eks. hvis der er konstateret parfumeduft i et miljømærket produkt, hvor kriterierne forbyder parfume).

Eksempler på overtrædelser

Efterkontrol

Denne form for kontrol er som oftest en planlagt kontrol, hvor en medarbejder fra Miljømærkning Danmark undersøger om virksomheden og deres produkter/serviceydelse overholder kravene i kriterierne. Som nævnt ovenfor kan dette foregå på en række forskellige måder.

Blandt de typiske overtrædelser af reglerne kan nævnes:

- at producenten har udskiftet råvarer og underleverandører uden/før at dette skift er godkendt af Miljømærkning Danmark. I mange tilfælde lever produktet stadig op til kriterierne for miljømærkning, men der er også eksempler på, at produktet IKKE længere lever op til kriterierne. Sådanne overtrædelser kan opdages ved besøg på virksomheden, kontrol af produktionsspecifikationer eller ved test af produktet.
- at virksomheden har forsømt at foretage den løbende opgørelse over forbruget af kemikalier og råvarer, som krævet i kriterierne.

Markedsovervågning

Denne form for kontrol består som beskrevet ovenfor i at overvåge, om de to mærker anvendes korrekt.

Som typiske overtrædelser kan nævnes:

- anvendelse af miljømærket til anprisning af et produkt, som endnu ikke har fået licens, (men der er ansøgt)
- anvendelse af mærket i forbindelse med andre af virksomhedens produkter, som ikke har licens, eller hvor det ikke er muligt at få licens

- anvendelse af et miljømærke på et *produkt* til en generel markedsføring af selve virksomheden som mere miljøvenlig (og ikke kun som en markedsføring af de miljømærkede produkter)

Sanktioner kan – alt efter overtrædelsens art – spænde fra en henstilling om at bringe sagen i orden til krav om at aflevere en skriftlig redegørelse og til inddragelse af licens. I de værste tilfælde kan Miljømærkning Danmark foretage en politianmeldelse af virksomheden.

Efterkontrollen 2012 sammenlignet med tidligere

I lighed med tidligere år har efterkontrollen i 2012 især fokuseret på virksomhedernes forbrug af kemikalier og energiforbrug.

Miljømærkning Danmark har i 2012 haft særligt fokus på trykkerier, hoteller, campingpladser og butikker samt tekstilvaskemidler og maskinopvaskemidler til professionelt brug. Konkret har der været tale om kontrol af:

- kemikalieforbruget hos trykkerier og deres underleverandører,
- hotellers og campingpladsers grønne regnskaber, (inkl. forbrug af ressourcer i form af indkøb af papirprodukter og rengøringsmidler),
- butikkers forbrug af energi og sortimentet af miljørigtige varer,
- rapporter for kundebesøg vedrørende indstilling af dosering for tekstilvaskemidler og maskinopvaskemidler til professionelt brug.

Efterkontrol hos virksomheder – og udviklingen i forhold til tidligere år

Der blev i 2012 udført efterkontrol hos 142 virksomheder. Resultaterne fra 2012 er sammenholdt med tidligere år i nedenstående skema:

Efterkontrol	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Antal virksomheder med efterkontrol i alt</i>	101	63	93	113	134	142
<i>Inddragelse af licenser</i>	0	1	0	2	0	2
<i>Politianmeldelser</i>	0	0	0	0	0	0

Fra og med 2007 er antallet af mærkede varer steget fra 3459 til 7173. Det har naturligvis betydet et større kontrolarbejde, men som tallene viser uden at antallet af inddragelser er steget. I 2012 fik én licenshaver inddraget 2 licenser på grund af manglende overholdelse af kemikaliekraav og miljøkraav. På trods af en lang dialog med licenshaveren, kunne denne ikke dokumentere, at produkterne overholdt kraavene i de pågældende kriterier. I 2012 valgte et trykkeri at opsiges licensen, da de ikke ønskede at indberette oplysninger om kemikalieforbrug til deres årsopgørelse.

Markedsovervågningen 2012 sammenlignet med tidligere

Overvågning af produkter/virksomheder

Antallet sager med forkert brug af miljømærker er opsummeret for produktgrupper:

	antal
Rengøringstjenester	10
Vask- og rengøringsmidler	5
Trykkerier	5
Kosmetikprodukter	5
Brændeovne	5
Vaskerier	3
Byggeprodukter	3
Papirprodukter	3
Hoteller og restauranter	3
Byggeri og huse	2
Møbler	2
Bilplejemidler	1
TV og PC	1
Tonerkassetter	1
Elpærer	1
Ingen produktgruppe	1

Karakteren af overtrædelserne i 2012 er meget lig de, der er fundet indenfor de seneste fem-seks år. I lighed med 2011 er der flest tilfælde af anvendelse af Blomsten og Svanen i markedsføringen for produkter, der ikke har licens til et miljømærke. I såvel 2012 som i 2011 er 1/3 af overtrædelserne relateret til licenshavere. De tre hyppigste overtrædelser er 1) en generel profilering af virksomheden med miljømærke, selvom kun få produkter har licens, 2) en generel profilering af virksomheden, hvor der anvendes miljømærkede produkter i serviceydelsen, eller 3) der er tale om produkter, for hvilke der er søgt licens eller som har licens i et andet nordisk land uden den nødvendige registrering i Danmark. Hovedparten af disse produkter har efterfølgende fået tildelt licens eller er blevet registreret i Danmark. For øvrige overtrædelser er fejlene blevet rettet, så reglerne nu er overholdt.

Resultaterne fra 2012 er sammenholdt med tidligere år i nedenstående skema:

Markeds- overvågning	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Overtrædelser	27	13	30	104	36	51
Politianmeldelse	0	0	0	1	1	0

Se love og regelværk om den europæiske Blomst og det nordiske miljømærke Svanen:

Retningslinjer for markedsføring med Blomsten og Svanen:

<http://www.ecolabel.dk/producenter/markedsfoering/regler/>

Love og regler for miljømærkning:

<http://www.ecolabel.dk/producenter/saadanfaaslicens/loveogregler/>

Her kan du se alle de svanemærkede produkter, der er godkendt til salg i Danmark, samt de blomst-mærkede produkter, der har fået licens i Danmark: <http://www.ecolabel.dk/produkter>.

Til bagsiden af rapporten:

Miljømærkning Danmark har ansvaret for Blomsten og det nordiske Svanemærke, som er Danmarks officielle miljømærker. Miljømærkning er en frivillig ordning for virksomheder, hvis produkter lever op til mærkernes krav. Blomsten og Svanen findes i dag på en lang række produkter og serviceydelser, og der kommer hele tiden nye til.

Du kan læse meget mere om Blomsten og Svanen på **www.ecolabel.dk**. Her kan du finde alle de miljømærkede produkter og få gode råd om forbrug, miljø og sundhed i øvrigt. Du kan også besøge os på **[facebook.com/Svanemaerket](https://www.facebook.com/Svanemaerket)**.